Redactiunea, Administratiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 155. Brașovŭ, Vinerĭ 15 (27) Iulie 1888.

Brașovŭ, 14 Iulie st. v. 1888.

Este o aparițiune îngrijitóre, că foile rusescĭ în urma întrevederei împěrațilorŭ pórtă unŭ limbagiu fórte aspru și dușmănosŭ în contra Austro-Ungariei, dér ceea ce bate mai multŭ la ochĭ este că atacurile lorŭ mai nouě suntŭ îndreptate cu deosebire în contra Ungariei și a Maghiarilorŭ.

In fața acestei aparițiunĭ se nasce întrebarea, că óre resultatele întrevederii inspiră pressei rusescĭ acéstă atitudine, orĭ că ele urmărescŭ numai scopulŭ de a intimida cercurile influente politice din Austro-Ungaria?

Resultatele întrevederii nefiindŭ cunoscute, rěmâne ca evenimintele cele mai apropiate sě deslușéscă asupra lui. Dér într'unŭ punctŭ vedemŭ deja de acum o deplină conglăsuire între pressa ruséscă și pressa oficiósă germană, în ceea ce privesce adecă delăturarea principelui Ferdinand alŭ Bulgariei, a „oficerului ungurescŭ“, cum îlŭ numescŭ în batjocură foile rusescĭ.

Atacurile vehemente ale pressei rusescĭ póte au menirea de-a semnala direcținnea nouei acțiunĭ în Bulgaria, care se va începe cu gonirea din țéră a prințului de Koburg. Orĭ cum ar fi însě, ele suntŭ fórte semnificative pentru modulŭ cum ințelegŭ Rușii apropiarea de Germania.

Câtŭ de înverșunațĭ suntŭ Rușii asupra Ungariei dovedesce unŭ articulŭ mai nou publicatŭ de „Novoie Vremia“. După ce susține, că politicii vienesi, cu tóte asigurările oficioșilorŭ din Berlinŭ asupra urmărilorŭ întrevederii, se temŭ de-o surprindere și că de aceea pretindŭ dela Germania ca sě facă presiune asupra Rusiei, numita fóiă atacă pe Maghiarĭ, despre carĭ ḑice că suntŭ nisce „șoviniștĭ nebunĭ“ pentru carĭ realitatea nu mai esistă, și le împută că au scrisŭ în momentele de față nisce articulĭ provocătorĭ, susținĕndŭ că ei nu se vorŭ abate nicĭdecum dela programa lorŭ orientală ș. a.

Fața cu atacurile pasionate ale pressei rusescĭ este de interesŭ a cunósce părerea ce domnesce aḑĭ în cercurile oficióse unguresci asupra resultatelorŭ posibile ale întrevederii din Petersburgŭ.

„Infocațĭ cum suntŭ — ḑice „Pester Lloyd“ — cei din Petersburgŭ vorŭ sě escompteze în modŭ înfocatŭ visita împěratului germanŭ. Pentr'unŭ intermezzo de curtoasiă personală, după care va avé sě urmeze érășĭ inimiciția de mai înainte, n'au înțelegere în originalitatea lorŭ brutală și astfeliu contéză la aceea, că împěratulŭ Wilhelm „va sprijini chiar și în contra voinței prințului de Bismark planurile Rusiei în peninsula balcanică.“ E superfiu de a mai spune că acésta presupunere nu e nicĭdecum admisibilă.“

„Fóia guvernului ungurescŭ încheiă articululŭ sěu din vorbă cu următórele observărĭ:

„Orĭ cum se vorŭ face combinațiunile, mai estinsŭ orĭ mai restrînsŭ, douě momente relative resultă în orĭ-ce casŭ: imposibilitatea ca Rusia sě renunțe la planurile sale orientale, și imposibilitatea politică și morală, ca Germania de dragulŭ vecinului sěu rusŭ sě se lepede de alianțele sale“.

„Décă cu tóte aceste — adauge „P. Lloyd“ — întrevederea împěrațilorŭ a dobênditŭ în vre-o direcțiune órecare unŭ resultatŭ, acésta nu o scimŭ. Dér una scimŭ sigurŭ, că adecă Austro-Ungaria cu totă fidelitatea de aliată și cu totŭ devotamentulŭ pentru amiciția cu Germania hotăresce ea singură asupra sórtei sale și că în nicĭ o împrejurare nu se póte depărta nicĭ câtŭ negru sub unghiă de principiile solemnelŭ proclamate a acelei politice orientale, care este totodată politica orientală a Europei“.

Întrevederea împěrațilorŭ abia s'a terminatŭ și étă că și iesŭ din nou la ivélă marile contrasturĭ, ce divizéză aḑĭ politica statelorŭ europene.

Turcia și Bulgaria.

După cum era de așteptatŭ, Pórta a cerutŭ guvernului bulgarŭ esplicațiunĭ asupra *actului arbitrarŭ privitorŭ la calea ferată Bellova-Vacarel*. Insărcinatulŭ de afacerĭ alŭ comisariatului turcŭ din Sofia, Onik-Effendi, a primitŭ ordinulŭ de a remite d-nului Stransky o notă verbală, în care guvernulŭ otomanŭ observă Bulgarilorŭ, că iau o rěspundere grea printr'o procedere așa de necorectă; că sublima Pórtă nu crede că luarea în posesiune a liniei s'ar fi făcutŭ în modulŭ relatatŭ de funcționarii d-lui Vitalis și că ea cere dela guvernulŭ bulgarŭ sě-i deá esplicațiunĭ.

Afară de acésta Onik-Effendi a mai fostŭ însărcinatŭ sě declare miniștrilorŭ principatului vasalŭ, *că paciența Maj. Sale imperiale Sultanulŭ-Suzeranŭ s'a sleitŭ*; că Sultanulŭ a tractatŭ pe Bulgarĭ cu bunăvoință și indulgență fără sěmĕnŭ, dér ei abuséză și décă vorŭ continua astfelŭ, s'ar puté lesne sě se rupă córda deja prea întinsă.

D. Stransky a luatŭ actŭ de acéstă notă și a comunicat'o colegilorŭ sěi. Cabinetulŭ, impresionatŭ de protestările turcescĭ, a pretextatŭ necesitatea de a protege stațiunile liniei Vakarel-Bellova contra tâlharilorŭ. S'au datŭ esplicațiunĭ în acestŭ sensŭ lui Onik-Effendi și doctorulŭ Vulkovicĭ (agentulŭ bulgarŭ în Constantinopolŭ) a fostŭ însărcinatŭ sě le repete Porții.

Rěspunsul ministerialŭ adauge: „Dér findcă guvernulŭ bulgarŭ s'a vědutŭ forțatŭ sě ocupe militaresce linia, elŭ vré sě o esploateze până în momentulŭ când cestiunea esploatării va fi definitivŭ tranșată“.

Se vede că d. Stambulov și colegii sěi contéză pe inerția și nehotărîrea Turcilorŭ și suntŭ convinșĭ, că Pórta și Sultanulŭ se vorŭ mulțămi cu esplicațiunile date. In cercurile diplomate din Sofia se crede, că afacerea se va puté termina în modŭ fericitŭ pentru Bulgarĭ, décă împěrații la Petersburg vorŭ crede de cuviință sě evite a vorbi despre afacerile bulgare. Insě de altă parte ea ar puté avé urmărĭ incalculabile atâtŭ pentru ministeriulŭ Stambulov, câtŭ și pentru întregulŭ regimŭ actualŭ, décă cele douě Puterĭ nordice vorŭ voi sě caute unŭ pretextŭ spre a pune érășĭ pe tapetŭ cestiunea bulgară.

In acéstă afacere se mai anunță din Constantinopolŭ cu data 23 Iulie: Cestiunea secvestrării liniei de juncțiune Vacarel-Bellovo continuă a ocupa pe Pórtă și opiniunea publică. Cu tóte îngăduirile repetate și pretestările de credință și de devotamentŭ ale guvernului bulgarŭ, se pare în generalŭ că Pórta se îndoiesce de sinceritatea sa, cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ în acelașŭ timpŭ Bulgarii stăruiescŭ fórte multŭ pe lângă guvernulŭ otomanŭ pentru a obține exploatarea drumului de fierŭ în litigiu, în aceleașĭ condițiunĭ ca Compania Vitalis. De altmintrelea se vorŭ cunósce aḑĭ adevĕratele intențiunĭ ale Bulgarilorŭ, căcĭ unŭ inginerŭ alŭ companiei de legare a plecatŭ Joi pentru a relua în stăpânire linia în urma declarațiunii Bulgariei, că ea nu o luase în posesiune.

Pare sigurŭ, că Pórta nu va ceda și că nu va recurge la měsurĭ de rigóre, dér e posibilŭ ca ea sě useze de represalii și sě-șĭ asigure astfeliu o largă compensațiune.

Călětoria prin Francia a președintelui Carnot.

D. *Carnot*, președintele republicei francese, s'a reîntorsŭ din escursiunea sa din Dauphiné în Parisŭ. Timpulŭ petrecutŭ de Carnot în aceste ținuturĭ ale Franciei va avé probabilŭ cele mai bune urmărĭ pentru Republică. Ca șefŭ alŭ statului, a sciutŭ sě-șĭ câștige inimile tuturorŭ, chiarŭ și corespondentulŭ lui „Figaro“ e constrînsŭ de a susține, că călětoriile lui Carnot suntŭ fórte periculóse pentru conservativĭ.

„Președintele de astădĭ“, ḑice raportorulŭ lui „Figaro“ „tace cu corectitatea, iubirea, cu blândețea ce-o arată asupra fiăcăruia, chiar și asupra preoțimei, mai multŭ pentru republică ca toțĭ miniștrii, senatorii și deputații la olaltă.

Societatea căilorŭ ferate nu scie ce se mai începă ca sě transporteze pe călětorĭ. Ea espediază în totă ḑiua mai multŭ de ḑece mii de persóne, și mulțĭ suntŭ carĭ vinŭ aicĭ cu trăsurĭ ér' alții pe josŭ.“ Cu órecare mulțumire póte esclama și Temps“: „Călětoria lui Carnot a folositŭ Republicei“! Cele mai multe ḑiare republicane susținŭ acéstă aserțiune și numai Rochefort e de altă părere, fiindŭ că elŭ zugrăvesce în „Intransigeant“ pe președintele Republicei ca „prisonierŭ alŭ lui Ferry.“

Popularitatea lui Boulanger în scădere.

In 22 Iulie a. c. s'a făcutŭ în departamentulŭ Ardèche în Francia o însemnată alegere. Generalulŭ Boulanger a voitŭ, precum scim, ca sě facă a fi alesŭ în departamentulŭ Ardèche inaugurândŭ astfelŭ o mișcare plebiscitară în favórea sa.

Ce a primitŭ generalulŭ în duelulŭ cu Floquet s'a vindecatŭ, dér popularitatea lui în timpulŭ din urmă a începutŭ sě scadă în modŭ însemnatŭ.

La alegerea din 22 Iulie a. c. în Ardèche oportunistulŭ Beaussier fù alesŭ cu 42.000 dè voturĭ, în vreme ce Boulanger a avutŭ numai 25,000. Acestresultatŭ a fostŭ de prevědutŭ, findcă misionarii lui Boulanger din tóte părțile fură alungațĭ cu înjurăturĭ și cu rușine de către poporațiunea din Ardèche. Décă generalulŭ Boulanger totușĭ a avutŭ 25,000 de voturĭ, asta împrejurare se ascrie Bonapartiștilorŭ și Royaliștilorŭ, carĭ țineu cu elŭ. Afară de „Intransigeant,“ „La Presse“ și „Cocarde,“ singurile foi carĭ s'au întreputŭ pentru Boulanger, candidatura lui fù sprijinită și de „Gaulois“ bonapartistica fóie de boulevard. Cea mai simțitóre pagubă au suferit'o Boulanger negreșitŭ prin aceea, că „Lanterna“ lui Rochefort l'a părăsitŭ.

O altă causă care a contribuitŭ la desastrulŭ electoralŭ alŭ lui Boulanger a fostŭ și primirea entusiastă, ce s'a făcutŭ președintelui republicei *Carnot* în Dauphinè.

Acum se anunță, că generalulŭ Boulanger îșĭ va pune candidatura de deputatŭ în departamentulŭ Somme pentru alegerea dela 19 Augustŭ.

Germania și Rusia.

„*Moskovskija Wiedomosti*“ scrie într'unŭ nou articulŭ asupra întrevederei împěrațilorŭ între altele:

„Dela Rusia și Germania depinde aprópe esclusivŭ, ca sě conducă evenimentele astfeliu, încâtŭ pacea și echilibrulŭ politicŭ alŭ Europei sě fiă asigurată. Décă între Rusia și Germania s'ar restabili o înțelegere sinceră și strînsă, acésta ar fi o garanțiă, că tóte cestiunile actuale neresolvate, chiar și acelea, carĭ s'ar ivi în viitorŭ, arŭ primi o fericită soluțiune fără a se vătěma pacea séu a se aduce jertfe nefolositóre. Conducětorii rěsponsabilĭ ai politicei esterióre germane și rusescĭ trebue sě védă acésta și de aceea nu vorŭ lăsa nefolosită favorabila ocasiune, ce li-se oferă acum de a se înțelege.

Capitala întrebare a momentului este, décă Germania e sinceră față cu Rusia. Celŭ mai importantŭ lucru este de-ocamdată stabilirea principiului stimei și a încrederei reciproce. După acésta cestiunea soluțiunilorŭ singuratice va veni de sine. Asigurările de sinceritate din partea Germaniei vorŭ trebui sě se probeze imediatŭ și prima încercare va privi, probabilŭ, cestiunea bulgară. Posițiunea ce o va ocupa Germania față cu cestiunea bulgară va fi unŭ měsurarŭ pentru sinceritatea și intențiunile sale.

Stările ce domnescŭ aḑĭ în Bulgaria s'au născutŭ în periodulŭ lipsei de sincerităță a Germaniei față cu Rusia, și anarchia bulgară ar înceta de sine, décă causa ei principală — nesinceritatea Germaniei — ar dispăré. Dér cu cestiunea bulgară, relativŭ neînsemnată, nu va fi de ajunsŭ. Delăturarea prințului de Coburgŭ nu va puté șterge și îndrepta totŭ ce a suferitŭ Rusia, grația politicei greșite ce a urmat'o până acum Germania. Pentru Germania nu numai cestiunea bulgară, ci întréga cestiune a Orientului nu are interesŭ. Ceea ce ea va trebui sě facă pentru soluțiunea cestiunei bulgare nu este în fondŭ nimicŭ; ea trebue sě declare numai, că se reîntórce la deplina pázire a tractatelorŭ și trebue sě dojenéscă pe aliații sěi sě sis-

teze vătĕmările tractatelorŭ internaționale subsemnate de ei.

Cu unŭ cuvêntŭ, Germania trebue, conformŭ declarării împĕratului Wilhelm II, sĕ păzéscă „cu fidelitate germană“ nu numai tractatele nouĕ, ci și cele de mai nainte și cestiunea bulgară se va resolva atuncĭ de sine. Apoi va trebui sĕ se stabiléscă o înțelegere între Rusia și Germania și cu privire la cestiunile economice, unde Germania póte dovedi asemenea sinceritatea sa de a șterge urmările stricăcióse ale politicei sale dușmănóse Rusiei.

Rusia, încheiă „Wiedomosti,“ speréză și aștéptă asemenĭ urmărĭ dela întrevedere, carĭ sĕ o convingă, că politica Germaniei față cu Rusia s'a schimbatŭ în adevĕrŭ.

SCIRILE ḌILEI.

Principesa de corónă *Stefania* în călĕtoria ei a cercetatŭ în 21 l. c. Șemnițulŭ, dinpreună cu minele ce se află în acea localitate. Alteței Sale i s'a făcutŭ o primire strălucită. La plecare în 22 l. c. era adunatŭ o mulțime de poporŭ la gară. In trecerea principesei prin băile din Tatra și prin Kralovan inteligența de acolo a primit'o sĕrbătoresce. Principesa de coróna dimpreună cu familia prințului Coburg se duce și la castelulŭ de vênătóre Puszta-mező. Alteța sa va ajunge în 24 Iulie în Viena.

*
* *

Erĭ, 25 l. c., fișpanulŭ Huniădórei George Pogany și viceșpanulŭ Coloman Barcsay din Deva merseră preste Petroșenĭ pe muntele „Poiana muerii“, ca sĕ se întêlnéscă cu comisiunea comitatensă din Sibiiu spre a termina regularea graniței de acolo. Comisiunea comitatului Huniădórei cu concursulŭ solgăbirĕului Iulius Kapcza va lucra pe terenulŭ cercului Orăștiei numai pe o distanță de câțiva chilometri, ér de aicĭ se începe raionulŭ solgăbirĕului Arthur Hollaky din Petroșenĭ alŭ cărui cercŭ are o mare întindere la granița României.

*
* *

Regele României a primitŭ din partea Maiestății Sale monarchului nostru o scrisóre, prin care'i notifică, că A. S. I. și R. *archiducesa Maria*, soția archiducelui *Carol Salvatori*, a datŭ nascere unui principe.

*
* *

Cetimŭ în „Epoca“, că d-lŭ generalŭ *St. Pencovicĭ* a fostŭ decoratŭ cu *Crucea de mare oficerŭ alŭ ordinului Franciscŭ Iosifŭ.* Se scie că d. Pencovicĭ este delegatulŭ României pe lângă comisia însărcinată cu delimitarea granițelorŭ.

*
* *

Regele și Regina României plécă în sĕptĕmâna acésta în străinătate spre a-șĭ căuta de sănĕtate. *Regele Carolŭ* va merge la *Graefenberg* în Silesia austriacă sĕ urmeze o cură de hidroterapiă, în timpŭ de trei sĕptĕmânĭ, ér regina *Elisaveta* se duce la *Sylt*, o insulă dela cóstele Danimarcei, situată pe o stâncă enormă de granitŭ. Acéstă stațiune balneară e visitată de puținĭ óspețĭ. In anulŭ trecutŭ a fostŭ visitată de Regina Danimarcei. Sylt are renume în Danimarca pentru legendele sale; între altele se ḍice, că prințulŭ Hamlet ar fi petrecutŭ acolo doi anĭ de ḍile. M. S. Regina României va face o cură de băi de mare, care va dura asemenea 3 sĕptĕmânĭ. Dela Oldenburg — spune „Epoca“ — suveranii se vorŭ despărți, urmându-șĭ fiecare drumulŭ spre localitatea alésă. La fruntaria danesă regina se va întêlni cu mama sa principesa de Wied, care o va însoți de asemenea spre Sylt. Regina va fi însoțită de d. generalŭ Grecianu și de dama ei de onóre, d-șóra Davila. Regele va lua ca adjutantŭ pe d. C. Odobescu și va fi însoțitŭ și de d-rulŭ Teodori, care i-a prescrisŭ cura, ce se duce sĕ facă. Se mai ḍice că Regele și Regina vorŭ călĕtori incognito sub numele de conte și contesa de Vrancea. In absența Maiestății Sale, consiliulŭ de miniștri va fi autorisatŭ sĕ facă nominațiunile sub reserva aprobării ulteriόre a Regelui.

*
* *

„Românulŭ“ ne spune, că D-lŭ *M. Kogălniceanu* e deplinŭ restauratŭ. Preste câte-va ḍile va pleca din Marienbad la Constanța, unde va petrece restulŭ verei.

*
* *

Ni-se comunică din Graz, că d-lŭ *Augustinŭ Frățilă* a obținutŭ, în 23 Iulie a. c., diploma de doctorŭ *în filosofiă* la universitatea de acolo. D-lŭ Frățilă este născutŭ în comuna Tŭrŭ de lângă Blașŭ.

*
* *

Din Betlênŭ ni-se comunică, că balulŭ românescŭ ce s'a datŭ acolo în 22 Iulie st. n. a reușitŭ fórte bine. Unŭ publicŭ alesŭ a luatŭ parte la acestŭ balŭ și *costumurile naționale au preponderatŭ.* Societatea a fostŭ animată. Venitulŭ curatŭ alŭ petrecerei e îmbucurătorŭ.

*
* *

„Românulŭ“ scrie, că comisiunea medicală însărcinată de a constata starea mentală a lui *Preda Fântânaru*, despre care scimŭ, că a împușcatŭ în ferestra palatului regalŭ, s'a pronunțatŭ unanimŭ, că Preda nu este responsabilŭ de faptele sale.

*
* *

Unŭ tinerŭ francesŭ, d-lŭ Gustave *Launégrace*, stabilitŭ în Brașovŭ (Strada Scheilorŭ Nr. 113), doresce a da lecțiunĭ de conversațiă în limba francesă.

Rachiulŭ și tăbaculŭ.

Rachiulŭ se va scumpi. In urma dispozițiunilorŭ nouei legĭ privitóre la darea pe spirtŭ, prețulŭ unui litru de rachiu (vinarsŭ) se va urca cu 7—8 cr. Mai adaugemŭ la acésta abusurile la carĭ ne putemŭ aștepta cu siguritate din partea cârcĭumarilorŭ dela sate, mai alesŭ a jidovilorŭ, carĭ nu vorŭ întârḍia a profita de noua lege pentru a urca prețulŭ beuturilorŭ mai multŭ de cum concede legea. Așa au făcutŭ ei și cu ocasiunea scumpirei tăbacului. Tăbaculŭ ordinarŭ de pipă *la aparință* nu s'a scumpitŭ, pentru că prețulŭ pachetelorŭ a rĕmasŭ acelașŭ, numai câtŭ *pachetele suntŭ mai micĭ.* Cu tóte acestea, după cum cetimŭ în „Kolozsvar“, s'au aflatŭ unii cârcĭumarĭ dela sate, carĭ vêndŭ pachetele de tăbacŭ ordinarŭ mai scump de cum este prețulŭ lorŭ. Poporulŭ adecă a auḍitŭ ceva despre noua lege privitóre la urcarea prețului pe tăbacŭ și împrejurarea acésta le oferă cârciumarilorŭ dela sate bună ocasiune pentru a despoia pe poporŭ, urcândŭ în modŭ arbitrarŭ și prețulŭ tăbacului neurcatŭ de lege.

Décă asemenĭ abusurĭ s'au ivitŭ cu ocasiunea scumpirei tutunului, cu atâtŭ mai vîrtoșŭ ne putemŭ ascepta la acésta cu ocasiunea scumpirei rachiului.

Tóte acestea împovărărĭ ale poporului, făcute câtŭ cu lege, câtŭ fără lege, ilŭ facŭ pe „Kolozsvar“ sĕ se pună pe gândurĭ seriόse. Nu de aceea se arată fóia ungurésca îngrijată, pentru că se îngreunéză traiulŭ de pănă acuma alŭ poporului, ci se teme, că acéstă împrejurare *va servi conducĕtorilorŭ poporului românescŭ, din Ardealŭ mai vîrtosŭ, ca pretestŭ binevenitŭ pentru a înscena agitațiunĭ de caracterŭ politicŭ.* Din causa acésta fóia bugetară „K-r.“, în articululŭ sĕu de fondŭ dela 24 Iulie, atrage atențiunea autorităților ungurescĭ asupra acestei împrejurărĭ și cere dela ele sĕ fiă cu mare precauțiune atuncĭ, când se va pune în praxă legea pentru scumpirea rachiului, ca de o parte sĕ nu se nască agitațiunĭ în poporŭ, ér de altă parte arendatorii sĕ nu abuseze.

Nu póte fi lucru mai firescŭ, decât ca poporațiunea sătéscă sĕ fiă nemulțămită din causa urcărei prețului spirtuóselorŭ, și acésta fără deosebire de naționalitate. Cu atâtŭ mai straniă apare maniera reptilei din Clușiu, care voiesce de pe acuma sĕ esploateze eventualele semne de nemulțămire în contra pretinșilorŭ „agitatorĭ românĭ,“ de carĭ în casulŭ de față nu e nicĭ cea mai mică lipsă.

Intêmplărĭ diferite.

O femeă sĕracă din Husmuzĕu, comitatulă Cojocnei, avea patru copii bolnavĭ, dintre carĭ cea mai în vêrstă era o copilă idiotă, ceilalțĭ trei, dintre carĭ doi gemenĭ, erau epilepticĭ (bóla rea). Doi din acești copii muriră și nimenĭ nu considera astă împrejurare ca o minune. In una din ḍile după înmormêntare, reîntorcêndu-se țeranca dela câmpŭ, află pe fiica ei idiotă tremurândŭ în curte. Michailŭ, micul ei fiu, nu era nicăirĭ. Ingrozita mamă întrebă de copilulŭ ei și fata-i rĕspunse: „Elŭ e în casă și va muri ca și ceilalțĭ.“ Țeranca se repeḍi țipândŭ în casă unde îșĭ află pe fiulŭ ei zăcêndŭ mortŭ în patŭ. La gâtŭ se vedeau clarŭ urmele uciderei. Fiica denunță îndată înfricoșata ei faptă și ḍise: „Tata, ce a muritŭ, mi-s'a arĕtatŭ în visŭ și mĭ-a poruncitŭ ca sĕ-i trimetŭ lui copiii. Pe doi i-am trimisŭ deja și acum și pe alŭ treilea.“ Nemângăiata mamă căḍu josŭ leșinată. Judecătoria de cercŭ a și pornitŭ o cercetare și a datŭ ordinŭ ca sĕ se desgrópe cei doi copii ai nenorocitei femei.

Sugrumată de șerpe. Forestierulŭ superiorŭ din Klumetz (Boemia) avea doi copii, unŭ fiiu în vêrstă de 7 anĭ și o copilă de 5 anĭ. Sburdalnicii băeți mergêndŭ în pĕdure sĕ culégă afine, nu departe de casa forestieră, vĕḍură mișcându-se în érbă o viperă mare. Copilulŭ aruncă cu pietrii asupra viperei și o luă apoi la fugă. Vipera iritată se repeḍi asupra copilei, care cuprinsă fiindŭ de spaimă nu putù fugi, și încolăcindu-se în jurulŭ gâtului ei o sugrumă. Câte-va minute după aceea, când tatălŭ eși ca sĕ dea ajutorŭ fiicei sale, o găsi mórtă. Vipera fù omorîtă și trimisă museului din Praga.

Literatură.

Brașovŭ, 13 (25) Iulie a. c.

Domnule Redactorŭ! In luna Aprilie anulŭ acesta, după o cugetare de mai mulțĭ anĭ asupra învĕțămêntului ce trebue sĕ'șĭ apropie Românulŭ, orĭ unde s'ar afla elŭ și mai cu sémă pentru noi cei din țéra Românéscă, unde planulŭ învĕțămêntului nu e tocmai bine determinatŭ, am datŭ publicității *unŭ Sistemŭ de învĕțămêntŭ românescŭ*, pe care am avutŭ onóre sĕ vi'lŭ înaintezŭ și D-vóstrĕ care ațĭ și binevoitŭ atuncĭ a face mențiune despre apariția lui.

Cestiunea ce desfășurŭ în lucrarea de care facŭ mențiune, mai susŭ fiindŭ de interesŭ generalŭ, așŭ dori sĕ fie multŭ discutată, décă se póte de întréga națiune română, după cum chiar menționezŭ în citata lucrare.

Intr'unŭ ḍiarŭ ce apare în orașulŭ D-v. cu numele „*Scóla și Familia*“, unŭ domnŭ D. într'unŭ numĕrŭ apărutŭ în luna Maiu, mĭ-a făcutŭ onórea d'a resfoi broșura, și preocupatŭ, se vede,

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Societatea pentru învĕțătura poporului română.

Frumósa și folositórea instituțiune a Societății pentru învĕțătura poporului română, cu reședința în Bucurescĭ, a avutŭ în 26 Iunie st. v. 1888 o ḍi de sĕrbătóre, fiindŭ împărțirea premielorŭ la elevii scólelorŭ societății. A asistatŭ la acéstă serbare primarulŭ capitalei și unŭ numerosŭ și alesŭ publicŭ. După mai multe cântărĭ ale corului scólelorŭ societății, și după ce mai mulțĭ elevĭ au salutatŭ în poesii pe profesorii lorŭ, distinsulŭ literatŭ, d-lŭ *George Misailŭ*, a rostitŭ unŭ frumosŭ și însuflețitorŭ discursŭ.

După ce a arĕtatŭ mulțămirile din partea comitetului, care lucră necurmatŭ la ridicarea și întemeiarea acestei societățĭ, și după ce a salutatŭ pe d-lŭ primarŭ alŭ capitalei, că a venitŭ sĕ asiste la solemnitate, d-lŭ *Misailŭ* a continuatŭ astfelŭ:

Domnilorŭ și Dómnelorŭ!

Cu ajutorulŭ lui D-ḍeu, cu sprijinulŭ guvernului și concursulŭ bine-voitorŭ alŭ societarilorŭ și generoșilorŭ donatorĭ. Instituțiunea acésta, eminentŭ civilisatóre, eminentŭ binefăcĕtóre, întră în alŭ 23-lea anŭ alŭ esistenței sale. Ródele ce a datŭ ea suntŭ vĕdite, suntŭ cei 256 învĕțătorĭ, în carĭ întră și cei ce iesŭ anulŭ acesta, suntŭ tóte frumósele resultate pe carĭ le-ațĭ auḍitŭ în darea de sémă a d-lui directorŭ.

Acești normaliștĭ suntŭ inițiațĭ în timpŭ de doi anĭ, la învĕțămêntulŭ pedagogicŭ practicŭ, prin scóla primară a societății.

Ḍisei, că bine-făcĕtorŭ și românescŭ este scopulŭ acestei societățĭ. In adevĕrŭ, décă nu a da statului suma de învĕțătorĭ sătescĭ, ci numai a învĕța pe copiii sĕracĭ carte, ar fi scopulŭ acestei societățĭ, încă ar fi destulŭ.

Căcĭ, după cum se striga în deșertŭ încă dela 1844 de cei ce cereau scóle sătești, în ființă, ér nu pe hârtie:

A sci ceti, a scrie și a socoti, a cunósce datoriile ce légă pe omŭ de omŭ, în societate și către stăpânire, suntŭ lucrurĭ de întêia trebuință.

Suntŭ lucrurĭ de întâia trebuință nu pentru că ne place a le numi astfelŭ, dér pentru că omulŭ póte trage din ele folóse materiale și intelectuale. Ele suntŭ pîrghia prin care omulŭ lucréză asupra memoriei, înțelegerei și imaginațiunei, carĭ suntŭ cele trei facultățĭ radicale ale omului. — Omulŭ care scie sĕ socotéscă póte ține o carte de veniturĭ și cheltuelĭ; îșĭ póte cumpĕta poftele și póte duce o viéță neînglodată în datoriă și se póte mări cifra colónei de veniturĭ etc. *)

Unŭ oratorŭ de gloriósă memoriă ḍice într'unŭ raportŭ dela 6 Florialŭ anulŭ X alŭ primei republice francese: „Cerŭ ca una din cărțile ce se vorŭ da în mânile copiilorŭ dela țéră, sĕ le arate cunoscințe agricole, nu voi ḍice folositóre, dér neaparate. Orecare icóne, scóse pe tiparŭ de lemnŭ, în capulŭ fiecărei lecții ar pironi băgarea lorŭ de sémă. Stampe de câte 10 centime, puse pe păreții scólelorŭ, lĭ-ar înfățișa celŭ mai bunŭ plugŭ, grânele cele mai cuviinciόse, unŭ copacŭ roditorŭ bine tăiatŭ, unŭ stupŭ bunŭ, și celelalte.

Aceste cuvinte, ḍise la 1791 pentru Francia, care este o națiune manufacturială și agricolă totodată, se aplică cu atâtŭ mai multŭ la noi, carĭ suntemŭ încă fórte departe de unde era Francia chiar la 1791. Tocmai pentru aceea, școla sătéscă și cetirea cărțilorŭ bune va desvolta inteligința sătenului nostru. Ilŭ va face sĕ se gândéscă la îmbunĕtățirĭ și întreprinderĭ ce 'i-arŭ întări buna stare materială. Invĕțătura, ḍice D. I. G., ca mijlocŭ de îmbunĕtățire materială, morală și intelectuală, este astăḍĭ unŭ principiu primitŭ de tótă lumea. Invĕțătura, în resumatŭ, face pre ómenĭ mai bunĭ și mai deștepțĭ, îi animă, îi îmbunĕtățesce și le ascute mintea.

Adăugêndŭ la învĕțăturile de mai susŭ cunoscințe despre dreptulŭ administrativŭ, facerea contractelorŭ, chipulŭ de a ține o carte de cheltuielĭ, veniturĭ, idei despre istoria patriei, idei sănĕtóse despre religiune, țĕranulŭ primesce o învĕțătură destulă pentru comerciulŭ vieței lui.

Aceste au fostŭ visurile celorŭ, carĭ înainte de 1866 luptau pentru întroducerea învĕțămêntului sătescŭ.

Aicĭ au țintitŭ în 1838 Alexandru Ghica, Domnulŭ Valachiei și Grigore Ghica, Domnulŭ Moldovei la 1851, când ambii au pusŭ temeliile învĕțămêntului sătescŭ, care a luatŭ o mai sistematică desvoltare prin aplicarea legii școlare din 1864. Aci au țintitŭ și acei ce în 1866 au întemeiatŭ societatea acésta, a *Invĕțăturei Poporului Românŭ.* Mare și mântuitóre instituțiune, în adevĕrŭ, a creatŭ acea adunare de bărbațĭ politicĭ și liberalĭ din tóte clasele societăței române, întrunițĭ, fără nicĭ o tendință alta, decâtŭ *a pune base unui adevĕratŭ învĕțămêntŭ poporalŭ și românescŭ.* Décă așŭ vré o mândriă în viéța mea, este aceea că am colaboratŭ cu dênșii și, în modesta mea putere, am continuatŭ a merge

*) Ionŭ Ghica, în Propășirea p. 10.

și de alte lucrărĭ, nu a avutŭ *răbdare* sĕ cetéscă întréga mea broșură, deși nu se compune decâtŭ din 18 foi, s'a grăbitŭ a lua espresiunĭ isolate, ca de esemplu: defectulŭ *nerăbdărei* citatŭ de mine, *etatea obligătóre* propusă de mine și într'unŭ stilŭ fórte liberŭ a trasŭ conclusiunea, că autorulŭ este lipsitŭ de cele mai elementare cunoscințe pedagogice când propune unŭ astfelŭ de sistemŭ, decĭ sistemulŭ se respinge cu tóte că nu ḑice d-sa totŭ ce ar trebui sĕ fie ḑisŭ, căcĭ termină cu cuvintele, că s'ar puté încă multe ḑice asupra lucrării mele.

Sĕ-mĭ dea voe d-lŭ D. care n'are, sĕ vede, curagiulŭ ideilorŭ ce susține, și pentru aceea se ascunde sub anonimulŭ D., sĕ'i spunŭ unŭ lucru. Décă are broșura mea, sĕ facă bunĕtate s'o cetéscă tótă și décă se póte și mai de multe orĭ și apoi fără nicĭ o patimă și cu mai multŭ calmŭ sĕ-mĭ judece lucrarea și sĕ o completeze décă póte în părțile unde crede d-sa, că este necesitate, și cu argumente seriόse sĕ dovedéscă totŭ ce va ḑice.

Sĕ nu'mĭ spună d-sa, că nu cunoscŭ pe Românĭ, căcĭ și eu sunt Românŭ, dér pentru că-i iubescŭ le spunŭ defectele. Ce înțelesŭ o fi vrutŭ sĕ dea d-lui cuvêntului *nerăbdătorŭ* nu șciu, dér eu i-am datŭ acestŭ înțelesŭ, *că nu avemŭ pacienṭa de a studia*, pe care chiar d-lui, arată destulŭ de lămuritŭ că n'o posede, cu tóte acestea nu se sfieșce a spune, că cum se póte sĕ nu șciu eu că Românulŭ este celŭ mai răbdătorŭ. Acea răbdare de care vorbesce d-lŭ D. se chiamă *îndărătnicià*, ér nu răbdare. De altminterĭ d-sa, décă era mai atentŭ la cetirea broșurei mele, ar fi trebuitŭ sĕ observe, că eu vorbescŭ mai multŭ despre Românii din România și despre sistemulŭ de învĕțămêntŭ de acolo.

Intru câtŭ s'atinge de etatea *obligatóre*, deórece este ceva nou, d-lŭ D. sĕ fie așa de bunŭ și sĕ'mĭ dovedéscă, unde ḑicŭ eu, că Românulŭ e incapabilŭ până la acea etate, ce o propunŭ, de a căpăta instrucțiune? Ér décă nu va găsi, sĕ fie bunŭ sĕ nu inventeze d-lui lucrurĭ carĭ sĕ mĕ asupréscă pe mine.

Eu voiu fi gata și capabilŭ a dovedi pentru ce am ḑisŭ nu numai fiăcare idee din lucrarea mea, dér chiar fiăcare cuvêntŭ, căcĭ mĭ-am studiatŭ bine tema și apoi am dat'o cunoscinței generale.

Domnii, carĭ dorescŭ sĕ cunóscă adevĕrulŭ, suntŭ rugațĭ sĕ'șĭ procure broșura în cestiune, care costă destulŭ de puținŭ ca s'o pótă procura orĭ cine. In Brașovŭ se află la librăria d-lui N. I. Ciurcu.

Carpen.

*

In tipografia „Aurora“ din Gherla a eșitŭ de sub tiparŭ: **Omiliile celui dintru sfinți Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-aurŭ la epistolele Sântului Apostolŭ Paulŭ cătră Titŭ și Filemonŭ.** Traduse din textulŭ originalŭ. Ediția Migne, cu ajutorulŭ traducerei latine a aceleiașĭ edițiĭ și cu ajutorulŭ traducerii germane de Wimmer, ediția Kempten 1883. Lucrată în românesce de *Constantinŭ Morariu*, cooperatorŭ la biserica S. Paraschive din Cernăuțĭ. Formatŭ 8⁰ de 126 pag. Traducerea de față este aprobată de Consistorulŭ gr. or. alŭ Bucovinei. Prețulŭ unui esemplarŭ 60 cr.

O întîmpinare.

Bucurescĭ, 10 Iulie 1888.

Domnule Redactorŭ!

Bine-voițĭ, vĕ rogămŭ, a însera în Stimabilulŭ Dv. ḑiarŭ următórea întimpinare, pentru care vĕ mulțumimŭ prin anticipațiune. Primițĭ D-le Redactorŭ ș. c. l.

Domnule Redactorŭ!

Am vĕḑutŭ cu satisfacțiune, că D-nu Ciurcu, fostŭ proprietar alŭ ḑiarului „L'Indèpendance Romaine“, a adresatŭ din Parisŭ la mai multe ḑiare din țéră unŭ apelŭ cătră industriașii românĭ ca sĕ participe la Exposițiunea Universală din Parisŭ la 1889.

Nu ne-amŭ îndoitŭ nicĭ-o-dată de patriotismulŭ nimenui; mai alesŭ nu de alŭ D-lui Ciurcu. Insĕ credemŭ că D-sa era datorŭ se scie, că Cooperatorii din România, carĭ suntŭ aḑĭ peste 5000, lucréză de mulțĭ anĭ la propășirea industriei nóstre, și că prin mai multe exposițiunĭ din inițiativă proprià au doveditŭ, că ei potŭ ceva în acéstă țéră chiar când lucréză numai cu propriele lorŭ forțe.

Ast-felŭ bună-óră la ultima nóstră exposițiune din Craiova dela 1887, Președintele nostru fondatorŭ a învitatŭ în adinsŭ și a primitŭ sĕ participe la lupta nóstră pacifică pe industriașii din mai multe state a le Europei.

Principalii fabricanțĭ din Francia, Englitera, Rusia, Austro-Ungaria și chiar din Italia au trimisŭ producțiunile lorŭ la Exposițiunea nóstră, modestă într'adevĕrŭ, dér însĕ una din cele mai însemnate ce s'a organisatŭ până acum în țéra nóstră.

Pentru ce D-nu Butculescu, Președintele nostru și alŭ Exposițiunei, dat'a voe industriașilorŭ streinĭ ca sĕ participe la ea? Tocmai ca încercare, ca sĕ pótă apreția, décă produsele nóstre suntŭ în stare de a lupta cu similarele strĕine.

Pe la finea acestei exposițiunĭ, adecă la 26 Octomvrie 1887, printr'unŭ discursŭ finalŭ, D-sa făcu o dare de sémă a produselorŭ expuse, și ne asigura, că putemŭ participa la Expoziția Universală din Parisŭ.

Décă relevămŭ acésta o facemŭ numai ca sĕ șcie D-nu Ciurcu, că noi Cooperatorii ne pregătimŭ de atuncĭ pentru viitórea luptă industrială la care vomŭ contribui cu patriotismulŭ și cu munca nóstră, precum amŭ făcutŭ și până acum de atâția anĭ.

Mai adăogămŭ la acésta, că guvernul Francesŭ nĭ-a acordatŭ *gratisŭ* loculŭ ce vomŭ ocupa la Exposițiunea din Parisŭ, precum și o reducere de 50% pentru transportulŭ produselorŭ nóstre pe vapórele și căile ferate francese.

Guvernulŭ nostru, care a acordatŭ până acum totŭ-d'auna înlesnirĭ, ne va da și de astă-dată, credemŭ, sprijinulŭ sĕu în opera nóstră de acțiune privată.

Peste curêndŭ Președintele nostru, care singurŭ este în dreptŭ a trata de interesele nóstre la acéstă Exposițiune, va publica lista Comisiunei, care va servì de patrónă și de juriu alŭ nostru.

Comitetulŭ Societății Cooperatorilorŭ Românĭ.

PETRECERE.

Duminecă, în 12 Augustŭ n. c., se va arangia o petrecere cu jocŭ în localitățile șcólei românescĭ din Velcheriulŭ de Câmpiă.

Venitulŭ este destinatŭ parte în favorulŭ șcólei românescĭ gr. cat. de acolo, parte în favorulŭ șcólei civile superióre de fetițe din Sibiiu. Intrarea: de persónă 1 fl., de familiă 2 fl.

Inceputulŭ la 2 óre d. a. Mâncările se lasă în grija participanțilorŭ. Oferte marinimóse se primescŭ cu mulțămită și se vorŭ chita pe cale publică.

Convocare.

Adunarea generală a despărțĕmêntului XII. alŭ „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ“ se va ține, conformŭ statutelorŭ și regulamentului aceleia, în 26 Augustŭ a. c. st. n. în comuna *Ileanda mare*, la care se învită cu onóre toțĭ membrii Asociațiunei din despărțĕmêntŭ și alțĭ iubitorĭ ai culturei și literaturei poporului românŭ spre participare câtŭ de numĕrósă.

Direcțiunea despărțĕmêntului XII. al „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului românŭ“.

Deșiu, la 24 Iulie 1888.

Ang. Munteanu, directorŭ. Petru Mureșianu, secretarŭ.

DIVERSE.

O locomotivă furată. Pe câtŭ de neauḑitŭ, pe atâtŭ de curiosŭ acestŭ lucru; trebue ca sĕ fie cineva Americanŭ și sĕ aibă o asemenea îndrăsnélă. Cincĭ hoțĭ mascațĭ au furatŭ acum de curêndŭ o locomotivă de drumŭ de fierŭ din Burlington, în gara Denver (Misuri) și au dus'o la șése-spre-ḑece mile distanță până la o mică stațiune numită Derby. Se presupune, că autorii acestui furtŭ, totŭ atâtŭ de straniu pe câtŭ și de îndrăsnețŭ, aveau de scopŭ ca sĕ se servéscă de locomotivă ca de unŭ obstaculŭ, pentru ca sĕ facă sĕ deraieze unŭ trenŭ de călĕtorĭ ș'apoi sĕ-lŭ jefuiască. Mecaniculŭ, numitŭ Iosef Hamm, era la postulŭ sĕu pe locomotivă, între orele un-spre-ḑece și mieḑulŭ nopței, în gara de Denver, ocupatŭ cu manevrarea pe linii, când hoții mascațĭ și înarmațĭ cu revolvere marĭ săriră pe mașină și-i ḑise sĕ scobóre. Hamm era atâtŭ de zăpăcitŭ încâtŭ asculta fără sĕ scie ce face, și hoții porniră mașina cu tótă iuțéla ei în direcțiunea gărei Derby. In momentulŭ acela nu se aflau în gară decâtŭ patru împiegațĭ, între carĭ se numĕra și Hamm. Acesta, desmeticitŭ îndată, a ghicitŭ scopulŭ hoțilorŭ și a organisatŭ în grabă unŭ trenŭ specialŭ pentru a'i urmări dimpreună cu ceilalțĭ trei funcționarĭ. Trenulŭ n'a întârḑiatŭ d'a ajunge pe hoțĭ, carĭ vĕḑêndu-se urmărițĭ au săritŭ de pe mașină și au fugitŭ peste câmpii. Locomotiva furată a fostŭ dusă atuncĭ înapoi.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 22 Iulie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.74
Argintŭ românescŭ .	„	8.68	„	8.70
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.88	„	9.92
Lire turcescĭ . . .	„	11.20	„	11.24
Imperialĭ	„	10.20	„	10.24
Galbinĭ	„	5.88	„	5.91
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	117.—	„	118.
Discontulŭ		6½—8% pe anŭ.		
Bonurĭ croato-slavone				104.—

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Iulie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	102.10
Renta de hârtiă 5%	90.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	151.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	115.25
Bonurĭ rurale ungare	105.30
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.89
Napoleon-d'orĭ	9.86½
Mărcĭ 100 împ. germane	61.02
Londra 10 Livres sterlinge	124.65
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.60
Renta de hârtiă austriacă	81.15
Renta de argintŭ austriacă	82.35
Renta de aurŭ austriacă	112.40
Losurĭ din 1860	139.80
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	872.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungur. .	305.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. .	308.60

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

---

pe calea trasă de dênșii două ḑecĭ și doi de anĭ neîntreruptĭ. Mulțĭ din ei nu mai suntŭ. Câțĭ-va încă mai trăimŭ. Mâne nu vomŭ mai fi nicĭ noi; dér opera rĕmâne și va fi dusă, de sigurŭ, înainte de brațe nouĕ și tinere, spre cultivarea sătenului românŭ. Căcĭ, civilisațiunea unui poporŭ trebuie începută dela temeliă, dela *talpa casei.* Civilisațiunea națiunii nu se mĕsóră prin lucsŭ, ci prin întocmire de asociațiunĭ alŭ cărorŭ țelŭ este *îmbunĕtățirea stărei omului.* D. Neugebaur, în băgările de sémă ce a făcutŭ Regulamentului învĕțăturilorŭ publice din Moldova la 1844, criticândŭ spiritulŭ de imitațiune și dorința ce au damele nóstre de a se asĕmĕna cu damele cele marĭ ale Engliterei, Franciei și Germaniei, le spune: că o damă dintr'aceste locurĭ se mândreșce mai multŭ cu titlulŭ de membră a unei societățĭ de învĕțătură publică, decât cu o caléscă frumósă de modă sĕu o rochiă eșită din fabricele Lionului.

Décă Neugebaur ar fi astăḑĭ între noi, de sigurŭ că elŭ ar reduce multŭ din critica sa, vĕḑêndŭ dame printre societarele nóstre; vĕḑêndŭ dame printre donatorii noștri și încă dame din cele mai marĭ și generóse; ar reduce-o, ḑicŭ, critica-sa și ar îndrepta-o asupra *secsului forte* carele, relativŭ, face încă fórte puținŭ pentru scóla și întinderea spiritului de asociațiunĭ. Sciu că nu-i regulă fără esceptiune, probă binefăcĕtorii acestei societățĭ. Dér totușĭ, nu trebue sĕ ne scape din vedere unŭ singurŭ momentŭ două din cele mai concluante esemple: Germania și America. Starea de râvnitŭ în care se află aceste două State, astăḑĭ o datorescŭ în totalŭ la trei lucrurĭ sĕu instituțiunĭ. Puterea lorŭ ca Națiunĭ și influența lorŭ o datorescŭ scólei asociațiunilorŭ și organisațiunei lorŭ ostășescĭ.

Domnelorŭ și Domnilorŭ!

Propășirea ce s'a realisatŭ în mersulŭ acestei societățĭ, prin concursulŭ agențilorŭ ce încă dela începutŭ m'am grăbitŭ a-i indica, este fórte edifiantŭ și încuragiatorŭ. Dér bucuria solemnității de astăḑĭ, când încoronămŭ fructulŭ ostenelelorŭ corpului nostru profesoralŭ și alŭ studenților noștri, bucuria nóstră este multŭ împuținată prin lipsa dintre noi, ca societarŭ și vice-președinte alŭ comitetului, a lui Iorgu Crețeanu, unulŭ din cei mai nobilĭ și bunĭ Românĭ, unul din cei mai simpaticĭ poețĭ românĭ, unul din cei mai neobosițĭ protectorĭ și binefăcĕtorĭ ai societăței; unulŭ din cei mai integri magistrațĭ. An, nu mai departe, era la loculŭ acesta, ce stă golŭ până astăḑĭ.... și era stâlpŭ neclintitŭ alŭ îndatorirei ce'șĭ luase împreună cu noi la 1866... Mórtea ne'ndurată a răpitŭ țĕrei, familiei și societăței nóstre pe acestŭ bărbatŭ care cu greu va fi înlocuitŭ pretutindenĭ.

Și acuma întorcêndu-mĕ cătră scolarii premiațĭ și acei ce suntŭ în punctulŭ d'a părăsi băncile scólei, le ḑicŭ în numele comitetului și alŭ societăței: Scițĭ sacrificiile ce societatea acésta a făcutŭ pentru voi. Scițĭ principiile cele mântuitóre românescĭ și sănĕtóse, pe carĭ vi le-au însuflatŭ profesorii voștri, aceștĭ bărbațĭ plinĭ de merite, viéță și abnegațiune, carĭ, *nu pentru o șubredă remunerațiune bănească*, au pusŭ de anĭ și anĭ șciința lorŭ în serviciulŭ societăței, — ci pentru că sunt mărinimoșĭ, desinteresațĭ, iubitorĭ de cultură și apostolĭ ai luminărei neamului lorŭ românescŭ. Ei bine, mergêndŭ în satele vóstre, inițiațĭ, de venițĭ între consătenii voștri apostolĭ ai păcei, liniștei și luminărei. Șcițĭ care este ținta nobilă și mare a celorŭ ce sunt fundatorii acestei societățĭ. Silițĭ-vĕ a o ajunge, în marginile puterei și competinței vóstre. De ațĭ uitat'o trecețĭ în camera de consiliu și acolo o vețĭ afla scrisă pe pergamentulŭ de fundațiune. Décă eșițĭ de aicĭ, nu rupețĭ orĭ ce legăturĭ cu societatea mumă și învĕțătorii voștri, după cum nu o rupe copilulŭ cu muma și tatălŭ sĕu. Aducețĭ-vĕ aminte că décă părinții voștri fisicĭ v'au datŭ esistența materială, șcóla și profesorii vóștri v'au datŭ esistența morală. Unii v'au datŭ corpulŭ, alții ochii, lumina sufletéscă, fără care nu ațĭ avé astăḑĭ decâtŭ o viéță animală.

Décă născĕtorilorŭ voștri datorațĭ lutulŭ pe care avețĭ a'lŭ hrăni trupesce, societatea acésta și învĕțătorii voștri v'au arĕtatŭ cerulŭ luminatŭ, sfera aceea plină cu totŭ felulŭ de cunoscințe, din care are a se adăpa sufletulŭ vostru spre binele consătenilorŭ voștri. Criminalĭ vețĭ fi dér voi și toțĭ ceilalțĭ elevĭ ai noștri, carĭ vorŭ compromite numele celŭ bunŭ și reputația cea bine stabilită a societăței. Și din contră, vețĭ bine merita dela societate și consătenii voștri, *décă vețĭ merge pe calea studiósă, pacĭnică și românéscă, care v'a tras'o șcóla din care plecațĭ încununațĭ astăḑĭ.* Suferințele aceluia, care eșindŭ din calea dréptă s'a compromisŭ pre sine, șcóla și linișcea comunei în care funcționa, sĕ vĕ fiă esemplu neperitorŭ în mintea vóstră.

Aceste suntŭ ultimele povățuirĭ ce vi le dă societatea în acéstă clipă solemnă, când eșițĭ de sub aripele părinteștĭ ale ei și intrațĭ pe marea vijelósă a vieței, pe care o sĕ întâlnițĭ multe furtunĭ și ispite. Ei bine! de acele nu vețĭ scăpa, décă nu vețĭ crede cu tăriă în acéstă trinitate: *Dumneḑeu! România! Invĕțătura!*

Așa dér: Trăiéscă România! Trăiéscă cei ce luptă pentru învĕțătura poporului românŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei,“ precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

„Administrațiunea Gaz. Trans“

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rêșnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după améḑĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêșnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.